

Eduskunta/Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asia: **HE 127/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta**

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (ISO) kiittää asiantuntijalausuntopyynnöstä (9.10.2024) ja vastustaa esitettyä mitoitusmuutosta kiinnittäen huomiota seuraaviin näkökohtiin:

Toteutuneen henkilöstömitoituksen olisi arvioitavana olevan esityksen mukaisesti jatkossa oltava vähintään 0,6 työntekijää – nykyisen 0,7 työntekijän sijaan – asiakasta kohti sosiaalihoitolain 21 c §:ssä tarkoitetun ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintayksikössä, jolla on yhteiset toimitilat ja oma työvuorosuunnittelu ja joka toimii yhden esimiehen alaisuudessa.

On syytä huomata, että esityksen julkisella lausuntokierroksella merkittävät tahot, kuten eduskunnan oikeusasiamies, aluehallintovirastot, vanhusasiavaltuutettu ja alan työntekijäjärjestöt vastustivat mitoituksen alentamista. Esitys on edennyt eduskuntaan muuttumattomana lausunnoista huolimatta. Asiantuntijalausunnat edellyttävät huolellista paneutumista ja vievät usein mittavan asiantuntijajoukon työaika, minkä vuoksi niillä tulisi olla painavaa merkitystä muotoiltaessa esityksiä eduskuntakäsittelyyn.

Esityksen toimeenpano voi osaltaan vaarantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä ikäihmisten ansaitsemaa laadukasta perushoivaa. Ympärivuorokautisen hoivan asukkaat ovat yhä huonokuntoisempia, kun hoivapaikan saamisen edellytyksiä voidaan kiristää hakijamäärien kasvaessa. Käytännössä hoitoon pääseminen edellyttää yhä mittavampia hoidontarpeita, ja tällöin taustalla voi olla jo useampia toteutuneita asiakas- ja potilasturvallisuuden riski- ja vaaratilanteita. Omaisille odotustilanteet muodostuvat äärimmäisen raskaiksi. Vanhuksen läheisille kokemukset saattavat jättää elinikäisiä henkisiä syllisyystaakkoja tilanteista, joissa vastuu ympärivuorokautisesta hoivasta olisi kuulunut jo aikaa sitten alan ammattilaisille.

Henkilöstömitoituksen muutos ei edistä talouden tasapainottamista, mutta muutos voi jo sinällään lisätä hallinnollisen työn määrää. Esitys voi osaltaan jatkossa vaikeuttaa nykyisestäänkin vielä sote-henkilöstön veto-, pito- ja uudistusvoiman toteutumista. Nykyinen mitoitus 0,7 on hallituksen esitystä kannatettavampi.

Kunnioittavasti,

Kuopiossa 11.10.2024

Tarja Kauppila

johtaja, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus